5-toji KUOPA — WORCESTER, MASS.

Drąsiai galima sakyti, kad nei viena Moterų Sąjungos kuopa negali pasigirti tokia įdomia pradžia, kaip 5-toji kuopa. Neveltui ji vadinama Moterų Sąjungos lopšiu, nes čia kilo sumanymas centrinės moterų organizacijos ir tas sumanymas buvo gyvas tol, kol pagaliau virto tikrove. A.L.R.K. Moterų Sąjunga stojo į viešąjį gyvenimą.

Dar Moterų Sąjungai negimus jau Worcester, Šv. Kazimiero parapijoj, buvo Moterų Sąjungos kuopa. Kitoms, mažiau susipažinusioms su tų laikų veikla, gali atrodyti keista, kaip čia galėjo būti kuopa, jei dar pačios M. Sąjungos nebuvo, bet tas nestebina tų, kurios moterų bruzdėjimo sūkuryje buvo prieš 50 metų.

Plačiau apie tai skaitytojos ras aprašyme apie Antaniną Jakaitytę, Moterų Sąjungos motiną, Uršulę T. Jokubauskaitę-Daukantienę, Sąjungos steigėją ir pačios Moterų Sąjungos įsikūrimo istorijoj, 25 metų Jubiliejaus knygoj.

Jau 1914 metais rugpiūčio mėn. čia susiorganizavo būrelis šviesių moterų tikslu prieinamais būdais kelti viešumon moterų reikalus ir skleisti idėją vienos centrinės katalikių moterų organizacijos, kuri rūpintųsi jų apšvietos ir savišalpos reikalais. Tai organizacijai jos išrinko ir vardą — Moterų Sąjunga.

1914 metais rugsėjo mėnesį kuopa pasiuntė į A.L.R.K. Federacijos kongresą Chicagoje savo atstovę, Antaniną Jakaitytę, kuri kongrese ir referavo moterų reikalus, prašė atstovų užgirti Moterų Sąjungos sumanymą ir pagelbėti steigti kuopas visose kolonijose.

Tame pačiame kongrese moterų organizavimo klausimu referavo kita worcesterietė, Uršulė T. Jokubauskaitė, tuomet gyvenusi Chicagoj. Be to, tuo pačiu klausimu skaitytas referatas, kurį prisiuntė Agota Sutkaičiūtė iš Pittsburgh, Pa.

Kongresas pritarė moterų reikalavimui ir pavedė organizavimo darbą A. Jakaitytei ir U. T. Jokubauskaitei. Worcesterio kuopelė laukė, kaip

Moterų Sąjungos 5-toji kuopa, Worcester, Mass. Dalis narių.

eisis Sąjungos organizavimo darbas Chicagoj. Jei ten nepasisektų išjudinti moteris, tuomet buvo pasiruošusios paskelbti Moterų Sąjungos įsikūrimą ir Centrą Worcester, Mass.

Įsikūrus Moterų Sąjungai, worcesterietėms buvo siūloma pirmosios kuopos vardas, bet jos, netrokšdamos garbės, tik džiaugdamosios atsiektu tikslu, pirmenybę, tai yra pirmos kuopos vardą, užleido čikagietėms. Tačiau, worcesteriečių kelias buvo ne rožėmis klotas. Daug visokių nesmagumų ir neapykantos teko pergyventi. Nors nesusipratimo bangos apdraskė kuopą, bet neįstengė užgesinti naujos idėjos liepsnos. 1915 metais sausio 24 d. susitvarkiusios susiorganizavo į 5-ją kuopą, sutraukdamos 90 narių.

Pirmąją valdybą sudarė: Pirm. Ona Lodienė, (jai atsisakius antrajame susirinkime, jos vieton išrinkta Marcelė Veniukė); Vicepirm. Ona Jonaitienė; Ižd. Marijona Sutkienė; Rašt. Elena Kedienė; Iždo Globėjos Petronelė Stočkienė ir Antanina Šukienė; Maršalka Ona Ridikevičienė. Antrajame susirinkime darinkta Protokolo Rašt. Magdalena Klorikaitienė. Dvasios vadas kun. K. Vasiliauskas. Antrasis susirinkimas įvyko 1915 m. vasario 7 d.

Neįmanoma išskaičiuoti visą kuopos darbuotę per tą ilgą metų eilę, tik bendrais bruožais galime paminėti, kad nemažai aukota ir dirbta parapijai; aukota visiems vienuolynams, Šv. Kazimiero Kolegijai Romoje; teiktos pinigiškos dovanos seneliams Vokietijoj, remta 16 Vasario gimnazija. Po pirmojo pasaulinio karo daug dirbta Lietuvos išlaisvinimui. Po antrojo karo daug rūpintasi tremtinių reikalais. Nemažai sušelpta ir savo narių ilgos ligos ištiktų. Ruošta įvairūs koncertai, paskaitos, lošimai ir įvairūs pobūviai.

Be jau suminėtų praeityje nuveiktų darbų, kuopa pasižymi savo rimtais, sveikais sumanymais Seimų metu. Pastarais laikais buvo patiekti ir įgyvendinti du projektai, kurie sava svarba pralenkė visa kas iki šiol buvo daroma.

Nuo 1951 iki 1957 Moterų Sąjungai pirmininkavo retų gabumų Julė Mack. Perėmusi Sąjungos vadovybę rado organizaciją apgailėtinoj padėtyje. Nekurie fondai tušti, centro valdybos algos jau keliolika mėnesių nemokėtos — visur trūkumas ir betvarkė. Naujoji pirmininkė stropiai ėmėsi darbo. Iš pagrindo pertvarkė įstatymus, išlygino skolas, atpildė fondus ir įtikino 27-to Seimo atstoves, kad jos pasiūlytas, o 5-tos kuopos ir Apskrities užgirtas sumanymas įsteigti Stipendijos Fondą, bus masinis akstinas jaunesniom moterim rašytis Sąjungon. Įsteigimas Stipendijos Fondo yra žymus šuolis pirmyn, kurio nauda ir svarba vis didės.

Antras projektas — įmažinti šviesios atminties didžio Moterų Sąjungos prietelio rėmėjo ir pirmojo Centro Dvasios Vado Kan. Fabijono S. Kemėšio vardą.

Mūsų ilgametė antroji Centro vicepirm., Marcelė Watkins pasiūlė, kad senelių namuose, kuriuos stato M.N.Pr. seselės, Putnam, Conn., būtų įrengtas kambarys Kan. Fabijono S. Kemėšio vardu ir jo atminčiai. Jos nenuilstančio darbštumo dėka Massachusetts valstijos sąjungietės suaukojo reikiamą 1000 dolerių sumą.

Be to, 5-toji kuopa yra davusi Moterų Sąjungai:

4-ias Centro Pirm.: Uršulę T. Jokubauskaitę-Daukantienę, Veroniką